

TSHIMANGADZO SAMUEL BENEDICT DASWA

Muapostola Wa Vhuts'hilo

16 Fulwi 1946 – 02 Luhuhi 1990

Ihabelo Ya Novena

DIOCESE OF TZANEEN
P.O. BOX 261
TZANEEN 0850
SOUTH AFRICA

TEL: (015) 307 5244
FAX: (015) 307 3078

bendaswa@mweb.co.za

Mupapa Benedict XVI a tshi nwaleta kereke ya Afrika o ita khuwelelo ya u vha na vhakhethwa vhanzhi vha Afrika: “Ndi tutuwedza vhafunzi vha zwivhidzo u tumbula kana u vhona vhañwe vhashumeli vha mafhungo madifha fhana Afrika, vhañe vha nga vhumbiwa vhakhethwa nga maitete a kereke, hu si u itela u engedza fhedzi nomboro ya vhakhethwa vha Afrika; fhedzi-ha u itela u wana vhaswikisedzi vha litadulu kha u ranga phanda kereke lwendoni lwayo; na u luvhelela kha Mudzimu zwi tshi itelwa dzhango la Afrika. Ndi netshedza kha mme ashu wa Afrika na kha vhakhethwa vha lino dzhango la manakanaka, kereke i re hanefho” (AM No 114)

U bva henengei kha kereke ya u thoma Afrika lo do fhatutshedzwa nga vhakhethwa vhanzhi, hu tshi katelwa na Vho khotsi vha u ranga vha kereke, Augustine mukhethwa, Cyril na Alexandria na Cyprian. Ho dovha ha vha na vhakhethwa vha vhanna na vhafumakadzi nga tshifhinga tshetsho sa Monica mukhethwa, mme a Augustine mukhethwa na vhanwevho vhakhethwa vha maanda sa Perpetua na Felicity vhakhethwa. Zwifhinganani zwa zwino Afrika lo nekedza hafhu kereke vhakhethwa na vhafelelutendo vha maimo sa Josephine Bakhita mukhethwa, we a vha e phuli ya musidzana a tshi bva Sudan, kathihi na vhafelelutendo vha Uganda; Charles mukhethwa lwanga na vhañwe nga vha fumbilimbili.

Vhakhatholiki vha dzhia vhakhethwa na vhafelelutendo sa vhomakhulukuku vho khetheaho lutendoni. Vha kha mbumbano yo khunyelelaho na Mudzimu nahone vha dovha vha vha mirado ya mita yashu ine ya kwamea nga matshililano ashu. Ri a kona u vha swikelela ri na fulufhelo lihulu u disa zwililo zwashu na zwi ri kwamaho kha Mudzimu. Tsumbo ya vhutshilo havho ya maanda i tou vha tshisimi tsha thuthuwedzo kha rine na tsutsumedzo ya lutendo vhutshiloni hashu divha linwe na linwe. Na rinevho sa vhafunziwa vha khriste ri tea u takalela u kovhelana na vhañwe lutendo lwashu nahone ri songo ofha u imela lutendo lwashu, naho zwi tshi nga amba u vha tshithavhelo kana lufu

Ndi zwa ndeme kereke ya katholiki ya Afrika u aravha khumbelo ya Mupapa ya uri hu vhe na vhakhethwa vhanzhi vha Afrika. Fhana kha Dayosisi ya Tzaneen Vho-Benedict Daswa vho vhonelela sa mukhatholiki wa tsumbo yavhudi, sa munna mudi na khotsi; hafhu sa mudededzi na u vha thohoyatshikolo we a vha a tshi didzhenisa tshothe kha vhutshilo ha kereke na ha vhadzulapo. Vho vha muthu wa ngoho, na u vha na mbilutshilidzi. Vho Benedict vho takalelwa kha u vha na mafufufu a u tanzilaya lutendo kha vhutendatenda ha dzimvelele na maitete a hanedzanaho nazwo. Nga murahu ha u vhulahlwa havho ha tshithu, vha katholiki vhapo vho dzulela u vha elelwe nga u dalela tshalo tshavho na u rabela hanefho. Vhakhatholiki vhapo vho tutuwedza kereke yapo u ita thoduluso ya vhutshilo na lufu lwavho, ndivho i ya uri vha vhumbe mukhethwa na mufelalutendo.

Tseduluso ya tshiofisi ya Dayosisi kha vhutshilo na lufu lwa mudinda wa Mudzimu, Tshimangadzo Samuel Benedict Daswa yo mbo di khunyeledzwa mathomoni a 2009. Hezwo zwa tangedzwa nga khoro yo khetheaho ya u sedzulusa maitete a vkhethwa ngei Roma nga Lara 2010. Zwa wanala uri tsedzuluso yo swikela thodea dza mulayo na maitete a kereke. Thendelo heyoy takadza Dayosisi ya Tzaneen sa izwi zwo vula ndila ya u sedzulusa uri Vho-Benedict Daswa vha nga vha muñwe wa vhafelelutendo na mukhethwa hu si fhana Afrika Tshipembe fhedzi, hone na kha la Afrika na lifhasi nga u angaredza. Vhadvhi vha zwa thiolodzhi vho tendelana vhothe musivha vha tshi khetha nga dzi a Tshimedzi 2014 uri Benedict o lovha a mufelalutendo, sa zwe vhambulukhethwa vha ita nga dzi 13 Phando 2015. Mupapa Francis o tenda mulevho wa uri ndi mufelalutendo nga dzi 22 Phando 2015 nahone a nea mulevho nga dzi 26 Phando 2015. Kha vhutambo ho rangwaho Phanda nga Mukhadinala Angelo Amato, SDB, sa Murumiwa wa Mupapa Mukhethwa Francis, Benedict Daswa o rwelwa tari sa Mushudufhadzwa nga dzi 13 Khubvumedzi 2015.

Ri tutuwedza vhatu u guda zwinzhi nga munna hoyu mukhethwa nahone wa tshivhindi nahone nga tsumbo yawe ya u ima o khwatha kha lutendo. Kha Vho Benedict vhutshilo ha muthu ho vha tshithu tsho khetheaho nahone vhu tea u thomphiwa na u tsireledzwa. Sa muapostola wa vhutshilo vha tsumbo yavhudi kha u disa

matshilele a vhukuma kha shango la namusi. Ngauralo ri t̄ut̄uwedza uri vhathu vha rabelele u rabela vho d̄ifunga nga v̄hunend̄ila hawe uri Mudzimu u d̄o nea Maḍembe a t̄oḍeaho uri rwelwe t̄ari.

uri vha v̄humbiwe mukhethwa na u hambela mashudu kha uri ambela na Mudzimu.

Heyi Novena yo livhanyisaho kha Mushudufazwa Benedict Daswa ndi thabelo i re na maanda ine i nga rabelwa nga muthu e eḥe kana zwigwadani. Ri na fulufhelo uri hei Novena ya rabelwa nga lutendo kha Khriste na kha Muya-mukhethwa Mudzimu u d̄o vha fhatutshedza nga tshilidzi na dzithabelo dza Mushudufazwa Benedict Daswa. Ri hambela muthu muḥwe na muḥwe o fhindulwaho musi a tshi rabela nga v̄hunend̄ila ha Mushudufazwa Benedict Daswa uri a rumele muvhigo kha muthu ane a khou shumana na mushumo uyu.

Ri livhuha Father Andre Bohas, MSC, na Father Herman Van Dijck, MSC, kha mushumo wavho wa u bvededza thabelo ino ya Novena.

Bishop Joao Noe Rodrigues
Dayosisi ya Tzaneen
Vunndu la Limpopo
Afrika Tshipembe

Bishop Hugh Slattery, MSC
Mubishopo o awelaho, Tzaneen
Vunndu la Limpopo
Afrika Tshipembe

Vha nga kwama a no shumana nazwo afha fhasi:

Diocese of Tzaneen
P. O. Box 261
TZANEEN 0850
Limpopo Province
Cell: + 27 (0)76 570 8843
Email: bendaswa@mweb.co.za

THUKHUFHADZO

- AM Africae Munus - *Africa's Commitment*
Post-Synodal Apostolic Exhortation - Pope Benedict XVI, 2011
- CCC Catechism of the Catholic Church
Promulgated by Pope John Paul II, 1992
- CIC Codex Iuris Canonici - *Code of Canon Law*
Promulgated by Pope John Paul II, 1992
- CL Chritifideles Laici - *On the Vocation & Mission of the Laity*
Apostolic Exhortation - Pope John Paul II, 1988
- EV Evangelium Vitae - *The Gospel of Life*
Encyclical - Pope John Paul II, 1995
- FC Familiars Consortio - *The Family in the Modern World*
Apostolic Exhortation - Pope John Paul II, 1981
- GS Gaudium et Spes - *The Church in the Modern World*
Pastoral Constitution - Vatican Council II, 1965
- LG Lumen Gentium - *Light of the Nations*
Dogmatic Constitution - Vatican Council II, 1964
- NML Novo Millennio Ineunte - *Entering the New Millennium*
Apostolic Letter - Pope John Paul II, 2001

Novena ndi mini?

Novena ndi u dikumedzela nga thabelo dzi itwaho maduvha maṭanu na mana hu si na u tumuwa dzo livhiswa kha Mudzimu u humbela tshilidzi tsho khetheaho kana u itelwavo zwiṅwe. Ndi thabelo yo dowealeho kana u itelwa vho zwiṅwevho. Ndi thabelo yo dowealeho kerekeni. I vha thabelo i edzaho maḍuvha maṭanu na mana e Vhaapostola na Maria vha a fhedza vha tshi khou rabela vhukati ha mvuwo ya Yesu na Swondaha ya u ḍa ha Muya Mukhethwa vho lindele u ḍa ha Muya mukhethwa (Mish. 1: 14)

U ita Novena zwi ṭoḍa u konḑelela thabeloni; u tshi humbela zwine wa ṭoḍa u itelwa maḍuvha maṭanu na mana u sa fhidzi. Zwi khwaṭhisa hafhu pfunzo ya muṅe washu ya uri ro tea u rabela kanzhi ri sa laṭi fulufhelo. Zwi bva kha maipfi a muṅe washu a uri: *“humbelani ni ḍo fhiwa, ṭoḍani ni ḍo wana; khokhonyani vothi ḷi ḍo vulea u itela inwi. Ngauri ane a humbela u a wana; a ṭoḍaho a wana; a khokhonyaho a vulelwa.”* (Luk. 11:9-10)

Muapostola wa vhutshilo

THABELO YA NOVENA

(I tea u rendiwa nga murahu ha Thabelo ya Novena ya ḍuvha lelo)

*Inwi vhuraruvhakhethwa no shudufhadzwaho,
Ndi tenda uri nga ndovhedzo yanga ni dzula kha n̄e,
Ndi a ni funa, ndi a ni hulisa na u ni gwadamela.
Ndi a ni livhuha ndi a livhuha ndi tshi livhutshela Mushudufazwa Benedict,
We na mu nanga, u vha thanzi u swikela a tshi fela lutendo lwawe
Kha Yesu Khriste, mutshidzi wanga na Muṅe wanga*

*Khotsi Ramaandothe wo dadza mbilu ya Mushudufazwa Benedict
Nga lufuno luhulusa na dzangalelo la u fhaṭa muvhuso wau,
Wo mu nea tshivhindi na maanda
U imela lutendo lwawe a sa ofhi, na u sa ofha lufu,*

*Mudzimu wa lufuno, mmvisele kule na mishumo ya swiswi.
Ntsireledze kha mimuyamivhi na kha maanda a vuvhi.
Nyite muapostola wa ngoho wa vhutshilo hayani na tshitshavhani.
Ngavhe tshedza tshau Muṅe washu tshi tshi mpenyela tshi tshi bva khaṅe.*

*Muṅe washu nga vhunendila ha Mushudufazwa Benedict,
Ndi humbela uri ndi edze tsumbo yawe
Ya u diimisela tshifhinga tshoṭhe u hangwela nga muya wa Tshikhriste*

*U a divha nga dzithaidzo na mbilaelo dzanga dzoṭhe nnzhi-nnzhi
Na nyofho dzanga musi ndi tshi sedza phanda kha vhumatshelo.
Ndi wana maanda na u thuthuwedzo kha vhutshilo ha Mushudufazwa Benedict.
Ndi da kha iwe zwino muṅe washu, nahone nga vhunendila ha Benedict
Ndi humbela u takalelwa hohu ho khetheaho ... Zwi ya nga lufuno lwau.*

*Nthuse tshifhinga tshoṭhe u edza tsumbo yavhuḍi ya Benedict.
Nga u rabela ḍuvha liṅwe na liṅwe na u ya kerekeni,
Nthuse uri ndi u fune Muṅe wanga, nṯha ha zwithu zwoṭhe
Na u funa vhaṅwe sa izwi na n̄e u tshi mpfuna.
Amen.*

DUVHA 1 U LOVHEDZWA KHA KHRISTE

Vho-Tshimangadzo Samuel Benedict Daswa vho bebwa nga la 16 Fulwi 1946 vhe tanzhe la vhana vhatanu kha shango la Mbahe tsini na Thohoyandou. Vho bebelwa mutani wa vhureli ha Tshirema, kha tavhi la lushaka lwa vhalemba vha ha Bakali vhane vha divhidza uri vho tumbuka kha Vhayuda. Vhalemba vha wanalesa nga maandha kha tshaka dza Vhavenda; hone vha ha wanalavho kha Vhasotho vha Devhula na Vhatsonga kha vundu la Limpopo li re Afrika Tshipembe. Musi vhe mutshudeni vho Tshimamangadzo vho dzhenelela kha pfunzo dza lutendo lwa Tshikhatholiki vhe fhasi ha mukatekisi wavho; vho ri siaho Vho Father Benedict Risimati. Vho tufuwedzwa nga hoyu munna we a vha e na lutendo luhulu; zwezwo vha nanga Benedict sa dzina lavho la ndovhedzo. Vho dzhia muano wa Mukhethwa Benedict wa uri: “Rabela na u shuma,” zwe zwa shandukisa vhutshilo havho hothe sa mukriste. Nga la 21 Lambamai 1963 vho mbo lovhedzwa nga Father Augustine O’ Brien MSC, vha mbo tangedza na Tshilalelo Tshikhethwa tsha Mathomo. Nga murahu ha minwedzi miraru vho mbo khwathiswa nga Rt. Rev. Abbot/Bishop F.C. Van Hoek OSB, Mubishopo wa Dayosisi ya Pietersburg. Vho fhedza pfunzo ya sekondari vhe ya gudedzi i gudela vhudededzi ha phuraimari.

Ipfi la Mudzimu

Ripe ro vhulungwa nae nga ndovhedzo, vhunga Khriste o vuswa vhafuni nga vhugala ha Khotsi, na ripe-vho ri tshile kha vhutshilo vhuswa. Arali na ripe ro aluwa ri kha mbumbano nae u fana na lufu lwawe, ripe ri do vha vthuthi nae kha mvuwo. (Rom. 6: 4-5)

U nweledza lutendo.

... sa izwi ndovhedzo hu u dzhena lwa ngoho kha vkhukhethwa ha Mudzimu nga u badekanywa na Khriste na u dzula na Muya Mukhethwa, izwo zwi do vha u dikhakhisa u tshila vhutshilo vhu sa ri tshithu, na vhurereli vhu si na midzi. Musi hu tshi vhudziswa vkhathekumeni ha pfi: “Ni a toda u tangedza ndovhedzo? “ nga inwe ndila ndi u vhudzisa uri: “ni a toda u vha mukhethwa? Zwi vha zwi tshi amba u vhea zwavhudi pfunzo ya Thavhani: “Inwi ivhani vavhuya vha si na tshitha, u nga khotsi anu wa tadulu e muvhuya a sa tahedzi.” (Mat. 5: 48). (NMI 3)

U elekanya Ndovhedzo ye nda i tangedza i amba mini kha nne?
Ndi a toda vho u vha mukhethwa vhunga Mudzimu e mukhethwa?

Thabelo U ntshimbidza ndilani yone-yone u tshi itela dzina lau. Naho nda
tshimbila govhani swiswi
lo tou bodo, a thi ofhi tshithu. Hufha iwe u na nne,
u ntsireledza nga thonga na ludo, mbilu ya rula.
Ndi do dzula pfamoni ya mune washu lini na lini. (Phisalema 23: 2b-4,6)

Kha vha rabele Thabelo ya Novena

DUVHA 2 MUNNA WA U SHUMA

Vha tshi tevhedza muano wavho wa uri, “Rabela na u shuma,” Vho-Benedict vho tenda kha ngoho, u shuma zwi tshi itelwa u renda Mudzimu na u thusa vhathu muvhunduni wa havho. Sa thohoyatshikolo tsha phuraimari ya Nweli, Vho-Benedict vho dikumedzela tshothe kha mushumo wavho. Liñwe ðuvha muiwe wa vhadededzi vhavho vho edzisa u tshela mushumo wa u dzudzanya mafunzwa a vhege i tevhelaho a tshi gidimela Sibasa u tshintsha tsheke. Musi vha tshi vhona uri ha tsheeho Vho-Benedict vho mbo namela goloi, vha tevhela mudededzi; vha mu wana vha mu tsisa khathekhisi. Vho vhuya nae a ranga u fhedzisa mushumo zwo no ralo Vho-Benedict vha mu isa banngani.

Vhushaka ha Vho-Benedict na vhana vha tshikolo ho vha hu tshi tutuwedza nga lufuno. Vhana vho vha funza u vha na mafulufulu, vhuðilangi na u ðiimisa. Vhe vha vha vha sa koni u badela mutendelo wa tshikolo vho vha nea mushumo ngadeni, yavho uri vha wane ya u badela mutendelo. Vhana vha malova vho vha dalela midini yavho u wana tshiitisi na u thusa hune zwa tea. Vho shuma ngadeni yavho na vhana vhavho u tavha miri na miroho. Zwithu zwe zwa vha zwi songo ðowelea kha vhadededzi, thohodzazwikolo kana vhathu vhothe vho funzeaho.

Ipfi la Mudzimu

Zwi ðo nga munna a faraho lwendo we a thoma a vhidza vhashumi vhawe a vha kovhekanya thundu yawe muiwe a newa talente thanu, muiwe mbili, wa vhuraru nthihi zwi tshi ya nga nungo dzavho a mbo tuwa. O wanaho thanu a bindulusa dziñwe thanu, na mbili a bindudza dziñwe mbili. (Matiosi 25:14-15).

U nweledza lutendo

Yawee! Iwe Nazaretha, haya ha “murwa wa muvhadi,” ndi henefha hune ra tama u pfesesa ra dovha ra pembelela mulayo wa uri ri la tsha biko lashu; henefha vusuludza vhuhulwane ha u shuma; henefha ri dovha ra humbudzwa uri a zwi fheleli kha mushumo fhedzi, honeha ndi vhuðilangi na vhuhulwane, na u wana masheleni, kha ndivho yazwo; ndi henefha hune ra tama u tangedza vhashumi vhothe vha lifhasi, ra vha sumbedza na tsumbo yavho ya mukomana wavho, Muporofita wa zwivhuya zwothe zwine vha ita, ane a vha Khriste Mune washu. (Mupapa Paulo wa vhurathi e Nazaretha nga la 05 la Phando 1964)

U elekanya: Ndi khou ita mushumo wanga nga ndila yone?
Ndi a shona ndi tshi ita mushumo wa zwanða?

Thabelo: *Vhathu vha a shuma mishumo yavho, u swikela li tshi kovhela. Ndi mingana mishumo yau Mune washu! Nga vhutali wo ita yothe; lifhasi lo ðala zwivhumbwa zwau.* (Phisalema 104: 23-24)

Kha vha rabele Thabelo ya Novena

DUVHA 3 MUNNA VHUKUMA WA MUṬA

Vho-Benedict vho mala Vho Shadi Monyai, nga 1980. Sa izwi vho vha vhe Mulutere vho do tangedzwa kha kereke ya Khatholiki. Vho fhatutshedzwa nga vhana vhatanu na vhararu; he wa lupedzi a bebwa minwedzi mina nga murahu ha lufu lwavho. Vho-Benedict vho tenda uri u thusana na mufumakadzi wavho ndi ppanelo yavho sa muṭa. Vhovha vha tshi anzela u vhudza vhatu uri: “ Thusani vhafumakadzi vhanu nga mishumo ya hayani;” nahone vho funza vhana vhavho u thusa muṭani. Vho vha gudisa u shumesa, hothe hayani na tshikoloni.

Muṭa wo vha wa u rabela wothe madekwana maiwe na maiwe. Thabelo ya muṭa yo vha yo angaredza u vhalwa ha Maiwalo Makhethwa na thabelo ya muṭani zwe zwa vha tshi zwi ita uri i tou vha kereke ya ngoho ya muṭani. Sa muṭa vho ya kerekeni vhothe. Vho-Benedict vho vha muthomi wa “Duvha la ha Daswa” nga zwifhinga zwa Khirisimusi. Vha muṭa na mashaka a tsini vho vha vha tshi kuvhangana, vha nea vhana dzimpho dza Khirisimusi; he nwana muṭa na muṭa a newa zwishumiswa zwa tshikolo zwa nwaha u tevhelaho.

Ipfi la Mudzimu

“Ndi zwine munna a do tutshele khotsi awe na mme awe a vhothekana na mufumakadzi wawe, vhenevho vhavhili vha vho vha nama nthihi. “Heyi khundathalukanyo ndi ya ndeme, nahone ndi ri i livhiswa kha Khriste na kereke; honeha ndi ri muṭa na muṭa kha fune mufumakadzi wawe u nga a a tshi difuna, mufumakadzi a thonithe munna wawe. Vhokhotsi, ni songo sinyusa vhana vhanu, vha aluseni vhe kha ndayo na pfunzo ya Muṭa washu. (Vhaefesa 5: 31-32; 6: 1-4)

U nweledza lutendo

Vhomme, vha a funza vhana thabelo dza Tshikhriste? Vha a thusana na Vhaprista u vha lugisela sakramennde dzine vha dzi tangedza vha tsee vhatuku: vhudibulo, u tangedza na khwathiso? Vha a vha tutuwedz na musi vha tshi lwala uri vha humbule nga mathupho a Khriste, u humbela thuso ya mufumakadzi mufhatutshedzwa na vkhethwa? Rosary vha i rabela vhe vhothe sa muṭa? Vho-khotsi, vha a rabelavho na vhana, na muṭa wothe khamusi zwiniwe zwifhinga? Tsumbo yavho ya u fulufhedzea muhumbuloni na kha nyito, zwo tumanywa nga thabelo nthihi ndi tsumbo ya vhutshilo, na ndila ya vhurerele ri nga huswi. Hezwi zwi disa mulalo mitani yashu. (FC60).

U elekanya: Ndi tshila hani na mufarisi wanga, vhananga?
Ri a rabela rothe sa muṭa? Honeha lungana?

Thabelo : *Mufhatutshedzwa ndi uyo a ofhaho Muṭa washu, a tshimbila ndilani dzawe!
Mufumakadzi wavho u do nga mutshelo wa mundirivhe u re muṭani wahvo;
Vhana vhavho vha do nga madadzwane a muolivi o tangaho dafula yavho.
Aha, munna a ofhaho murena u do shudufhadzwa. (Phisalema 128: 1. 3-4)*

Kha vha rabele Thabelo ya Novena

DUVHA LA 5 MUNNA O DIKUMEDZELAHO KHA KEREKE

Sa mukatekisi wa u d̄inetshedza Vho-Benedict Daswa vho thusa u fhaṭa tshivhidzo tsha kereke; zwihulusa u lugisela vhathu kha ndovhedzo. Sa muraḍo wa khoro ya Pharishi vho vha vha sa fhidzi miṭanganoni. Musi muprista kana mukatekisi vhe siho vho tshimbidza tshumelo ya Swondaha, vha dovha vha dzhenelela kha pfunzo ya vhaswa; he vha t̄utuwedza vhaswa vha tshile vhtushilo havhuḍi nahone vha d̄ihulise na lutendo lwavho.

Vho-Benedict vho fulufhedzisa mufumakadzi wavho uri vha ḍo ranga u fhaṭa kereke musi vha sa athu fhaṭa nṇḍu. Mushumo wa u fhaṭa kereke ya u thoma muvhunduni hoyo wo vha mbiluni yavho lwe nga nṇḍa ha uri vha thuse muprista u hwala zwishumiswa zwa u fhaṭa nga muḍoro wavho, vho ḍo t̄utuwedza vhaṇwe ngavho u ita ngauralo. Sa zwe vha fulufhedzisa ho ri u fhela u fhaṭa kereke vha mbo ḍi thoma u fhaṭa nṇḍu yavho.

Ipfi la Mudzimu

“Sa zwenezwo, naho ri vhanzhi ri muvhili muthihi nga Khriste, nga tshashu hone ndi muraḍo wa muiwe. Ri na zwifhiwa zwo fhambanaho u ya nga tshilidzi tshe ra ṇewa, kha ri zwi shumise; a re na v̄huporofita hu vhe na lutendo. Wa u shumela vhanwe tshivhidzoni wangoho a vha shumele; a konaho u funza a funze; wa u fhembeledza a fhembeledze. Ane a pfi a kovhe, a kovhe mbilu i nthihi. Ane a pfi a linde vhanwe a fungelele. Mukhathutsheli a takala. (Vharoma 12: 5-8)

U nweledza lutendo

Nga u bebwa hafhu nga kha Khriste zwi ita uri Vhakhriste vha vhe na vhuthihi vhukuma zwi tshi kha tshirunzi na mishumo hune vhothe vha shumisana kha u fhaṭa muvhiliwa Khriste zwi tshi ya nga v̄huvha hawe na mushumo wawe. (CCC 872. Ni sedze na CIC, Can. 208; CF. LG 32)

U elekanya Ndi zwifhio zwine nda ita kerekeni kana u itela kereke?
Ndi a bvisa na zwa u fhaṭa kereke kana zwa tshumelo ya kereke?

Thabelo: *A thi nga dzheni ya muṭani wannga, a thi nga eḍeli kha mbete wanga
A thi nga bonyi maṭo kana u kumedza
U swikela ndi tshi wanela Muṇe washu vhudzulo.
Vhudzulo ha wa maandaothe wa Jakopo. (Phisalema 132: 3-5)*

Kha vha rabele Thabelo ya Novena

DUVHA 6 MUNNA WA THABELO NA U THUSA VHAHEDANA U SWIKA MAGUMONI

Vha divhaho Vho-Benedict vha vha talusa sa muthu we a vha a tshi rabela divha linwe na linwe la vhutshilo, hayani na kerekeni. Vho vha na vhushaka ho godombelaho na Khriste, nahone vha tenda u dededzwa na u khwathisa nga lutendo kha tshinwe na tshinwe vhutshiloni havho. Vho vha na lufuno lwo khetheaho kha vhalwadze, vhaledana; nahone vha re khothoni vho vha vha tshi vha dalela. Vho shumisa ndaka yavho uri vha kone u thusa vhashai muvhunduni wa havho; kathihi na vhana vha tshikolo tsha phuraimari ya Nweli.

Ho ri masiari a la 02 luhuhi 1990, Vho-Benedict vha tshi khou dishumela tsimuni yavho vha tea u hwala iwana wa murathu we a pfi u a lwala, uri vha mu ise kha dokotela ngei Makwarela (Sibasa). Vha sa athu thoma u reila, vho mbo ri, “kha ri thome u rabela.” Vha tshi vhuya Mbahe vha vhuya na muinwe munna a dzulaho muvhunduni wa phanda ha Mbahe. Uyo munna o vha e na khezi ya mugayo. O vha a tshi khou balelwa u wana tsha u namela sa izwi lo vha li songo lala, hu si na vhuendi ha nnyi na nnyi.

Ipfi la Mudzimu

“Ngauri ndo pfa ndala na mpha zwiliwa, ndo pfa dora na mpha nda nwa, ndo vha mueni na ntanganedza. Ndovha ndi fhedzi na nnyambadza, ndo vha ndi muhota na ntola, ndo ndi khothoni na da ha nne.” Ndi hone vho lugaho vha tshi do mu fhindula vha ri: “Mune washu ro u vhona lini u na ndala ra u fusha, u na dora ra u nwisa? Ro u vhona lini u mueni ra u ntanganedza, u fhedzi ra u ambadza? Ro u vhona lini. U muhota na musi u khothoni ra da ha Iwe?” Huno khosi i do vha fhindula ya amba navho ya ri: “ngoho ndi a ni vhudza ndi ri: henefha he na zwi ita muinwe wa vharathu vhangha vhenevha vhatukutuku no ita nne.” (Matiosi 25: 35-40)

U nweledza lutendo

... kereke yothe yo vhidzelwa tshumelo ya tshilidzi. “zwila mathomoni kereke yo engedza lufuno kha Yukhariste, ya disumbedza uri yo dibadekanya lwo fhelelaho na Khriste nga mbofho ya tshilidzi. Sa zwenezwo, minwaha i tshii ditandulukana i tshi ya i khou divhonadza nga tshiga tsha lufuno; nahone musi i tshi takalela zwine vhanwe vha digana khazwo i vhona tshilidzi kha vhashai na vhalwadze, mishumo ya u thusa vhatu kha zwino na zwila, zwi dzhielwa ntha na u thomphiwa nga kereke.” (CL 41)

U elekanya : Ndi a thusa na u thogomela vha si na zwavho?
Ndi a thetshelesa vhashai na vhaledana afha muvhunduni wa hashu?

Thabelo: *Vha mpomoka hone nne ndo vha funa, naho ndi tshi rabela.
Vha mpufuha nga vhuvhi nahone vha vhenga lufuno lwanga.
(Phisalema 109: 4-5)*

Kha vha rabele Thabelo ya Novena

DUVHA 7 THANZI YA TSHIVHIDZO KHA NGOHO

Nga la 25 Phando 1990 ho na mvula khulu ya mithathabo, lwe lupenyo lwa rwa ndu dza mahatsi hanefho shangoni. Lwa ndavhuko hezwi zwi dzhiwa sa zwa mupo, hu tshi vha hu na muloi nga ngomu. Vhamusanda vho do vhidzisa khoro na vhadzulapo u amba nga hazwo na uri hu vhonele uri o zwi itaho ndi nnyi. Ho do pfaniwa uri hu wanale mungome ane a do fembedza uri ndi nnyi o fhisaho midi. Ha pfaniwa uri mudi muñwe na muñwe u tea u bvisa R5.

Vho-Benedict vho lenga u swika ho no dzhiwa tsheo. Thalutshedzo yavho ya uri lupenyo (ndadzi) ndi zwithu zwa mupo ya hanedzelwa kule. Na vhone vho vha tata khani ya u sumbedza uri ndadzi a si ya muthu. Musi tsheo yo do dzula yo ralo, Vho-Benedict vho hana u bvisa lweto-lweto, vha ri vhone lutendo lwavho lwa Tshikhatholiki lu a vha hanela u ita zwithu zwi re na vhutumani na vhuloi.

Ipfi la Mudzimu

“Ndi ani vhudza ndi ri: a nnyambaho phanda ha vthathu, Murwa muthu u do mu ambavho phanda ha vharunwa vha Mudzimu. A ndandulaho phanda ha vthathu u do landulwa-vho phanda ha vharunwa vha Mudzimu.” (Luk. 12: 8-9)

U nweledza lutendo

Zwa vhuloi, zwine zwo tumbuka kha vhurerele ha Tshiafrika vhu khou vusuluswa. Nyofho dza kale dzi khou bvelela zwa tavha Jimuya la u sa fulufhelana. U toda phodzo, u vha na mutakalo, u vha na vhana, matshele, u tsireledzea kha mimuya mivhi ndi zwiñwe zwine zwa itisa uri vthathu vha nambatele vhurerele ha Afrika vhune ha lwa na pfunzo ya Tshikhriste khaedu ndi u wanala muthu e kha Tshikhriste na u vha kha vhurerele ha Tshi Afrika nga kathihi. Nga u funza Katekisima yone-yone na u dzhenisa zwiñwe zwa mvelele kha Tshikhriste, Kereke ya Afrika i nga thusa zwiñwe kha ndeme u bvisela khagala vuvha ha thalutshedzo dza zwa vhuloi nga u sedza zwine zwa disa kha vhurerele, matshilisano na zwa pfunzo. (AM 93)

U elekanya Ndi a ofha na u imela lutendo lwanga lwa Tshikhriste musi lu tshi hofholwa na u nyadziwa hu tshi huliswa zwa mvelele ya kale?
Hone ndi a tenda kha zwa vhuloi? Ndo no diwana ndi tshi lowa tshiñwe tshifhinga?

Thabelo: *U songo tendela mbilu yanga u ingamela mafhungo mavhi, na u ita zwiito zwa vuvhi na vhadzia-u-tshinya, na u la zwine zwa difhela vhone. Muvhuya nga a nthwe nga vthuthu; mapfura a mvhi a songo dodzwa thoho yanga; ngauri thabelo yanga i sa tumuwi ndi ya u vha rabelisa u bva kha mishumo yavho mivhi.* (Phisalema 141: 4-55)

Kha vha rabele Thabelo ya Novena

DUVHA 8 MUAPOSTOLA WA VHUTSHILO WA VHUKUMA

Nga murahu ha u hanedzana na zwa vhuloi kha mutanganogute nga Swondaha ya la 28 Phando 1990, vhatu vho vha na u vhilela vha ri: havha ndi vhone vhane vha khou tutuwedza vhatu sa i zwi vhe murangaphanda. Ndi ngani vha tshi hana hu tshi fhiswa vhaloi? A vha tendelani na zwine ra toda.”

Vhanzhi vho vha vhona sa vha vhoneleho fhasi zwa vhurereli na maitete avho, na u humisela murahu lushaka nga u hanedzana na la vhuloi. Sa izwi Vho-Benedict vho vha mufunziwa wa vhukuma wa Yesu Khriste, vho imaho kha lutendo lwavho lwa Tshikhatholiki, vhaive vhatu vho: “Ndi khwine ri vha vhulaha!” vha mbo langana uri vha tea u fhedza ngavho.

Ipfi la Mudzimu

Musi ni tshi swika shangoni line Muṅe washu Mudzimu waṅu a ni nea, ni songo edza Maitete a nengisaho a tshakha idzo. Kha inwi hu songo vhoneleho ane a fhiswa murwa wawe kana nwananyana wawe a mu ita tshidzimu, na ane a tungula, na ane a bvumba, ma mungome, na muloi a songo vhoneleho. Ngauri ane a ita zwenezwo u ita zwine Muṅe washu a nengiswa ngazwo. Muṅe washu Mudzimu u itiswa ngazwo u vha pandela phanda hanu. Inwi ni vhe vhavhuya ni na Muṅe washu Mudzimu wanu. Ngauri hedzo dzitshaka dzine na do dzi pandela dzo thetshesha zwine vhadzia u tungula na mingome vha amba. A vha iwe Murena Mudzimu wau o u dzivhisa u ralo. Musi ni tshi swika kha shango le Muṅe washu Mudzimu waṅu a ni nea lone a no ngo tea u tevhedza zwiito zwa vhutudzi zwa dzitshaka idzo. (Dotoronio 18:9-14)

U nweledza lutendo

Ri humbelwa u funa na u thonifha vhutshilo ha muthu muive na muive na u shuma nga u kondelela na mafufufulu uri tshifhinga tshashu, tshine tsha vha na zwiga zwinzhi zwa lufu, nga murahu tshi nga vha thanzi ya mvelele ntswa ya vhutshilo, zwine zwa vha mutshelo wa mvelele ya ngoho na lufuno. (EV77)

U elekanya Ndi a thonifha vhutshilo ha vhaive, zwi tshi katela na vha si na nungo, nga maanda vhana vha sa athu bebwa?
Ndi tshila vhutshilo ha mutakalo wavhudi na u dithompha?

Thabelo: *Muṅe washu ndi tshedza tshanga, mutshidzi wanga ndi Ene, ndi kha di ofha nnyi?
Muṅe washu ndi dzhavheloṅanga, ndi kha di tshenuwa nnyi?
Maswina anga na vhavhi vha lwaho na nne vha tshi nndodela vha tshi ri vha mponde,
vha do khukhulwa vha wa. (Phisalema 27:1-2)*

Kha vha rabele Thabelo ya Novena

DUVHA 9 THANZI YA VHUKUMA YA LUTENDO

Nga la 02 Luhuh 1990, musi Vho-Benedict vha tshi bva u fheletshedza u muuna wa khezi ya mugayo vho do mangala u wana bada yo valwa nga matanda o fhanda bada. Musi vha tshi ndi a tsa u a bvisa, mmbi ya vhana na vhanna vho bva matungo othe vha thoma u vha pora nga matombo mahulu. Musi vha tshi khou nzwuruma malofha vho do budekanya mudavhi wa bola vho sia goloi vha livha tshipotoni tsha halwa muhumbulo hu u toda thuso. Vho do ri u swika vha vhona munango wa tshitanga wo vulea, vha swika vha dzhena vha dzumbama.

Gogo lo vha vhimedzaho la vhudzisa mufumakadzi wa afho mudini uri Vho-Benedict vho dzumbama ngafhi, vha shushedza u mu vhulaha arali a sa ambi. Vho do sumba uri Vho-Benedict vho dzumbama ngafhi, vha luvhelela vha ri: “Ni songo mbulaha”. Vha nga ngomu. Vhahili kha gogo vho dzhena vha bvisela Vho-Benedict nda. Vho-Benedict vho kuvhatedza muwe wa avho vhahili vha ri: “Ndi khou tou humbela, ntsireledzeni.” Uyo o kuvhatedzwaho a ri: “Ndi zwone, a ri nga vha vhulahi.” Vho-Benedict vho tenda izwo vha svela nda navho.

Gogo lo do tanga tshitanga Vho-Benedict vha si kone u ponyoka, musi vha tshi vhona muwe munna a tshi da o fara thonga vha thoma u ita thabelo. Ho do svelela zwithu zwinzhi nga u tavyanya lwe munna muwe e kha gogo a rwa Vho-Benedict kha thobvuma ha pwasha thoho yavho. Vho-Benedict vho ri huru fhasi ha shelwa ma di a fhisaho kha thoho, ndevheni na ningoni na kha ntho dziwe.

Musi wa mbulungo wo vha nga la 10 Luhuh 1990. Vhapriste vhothe vho vha vho ambara kanzwu tswuku ngauri vho tenda uri Vho-Benedict vho fela lutendo lwavho. Vho-Benedict vho fela u sa tenda a vhuloi.

Ipfi la Mudzimu

Mashudu vha tovholelwaho u luga ngauri muvhuso wa tadulu ndi wavho. Mashudu vho inwi arali vhathu vha tshi ni sema nge na vha vhang, vha tshi ni vhenga, vha tshi ni pomoka vuvhi hothe hu u zwifha. Takalani ni fulufhele ngauri malamba ane na do a fhiwa ngei tadulu a do vha manzhi. Hufha na vhaporofita vho vha rangaho phanda vho di vha vhenga ngauralo.

U nweledza lutendo

Ndi mushumo wa Gereke, yo rangwa phanda nga Muya Mukhethwa une wa : Vusuludza na u i kumulula lu sa gumi, u ita uri Mudzimu Khotsi na Murwa wawe we a vha muthu wa nama uri vha dzule vha hone nahone vha tshi vhone. Mvelelo idzi dzi swikelelwa fhedzi nga vhu tansi vhu tshilaho na lutendo lwo vhinaho, muthu o pfumbudzwaho u vhona vhuleme zwavhudi, a dovha a kona u vhu langa. Vhafelalutendo vhanzhi vho nea tshedza tsha vhu tansi ha lutendo ulu nahone vha isa phanda na u zwi ita. Nga u vha tsumbo . Kha ri ne nahone vho ita uri zwi ri lelutshela, u amba, na kha ndila ya vhumatshelo. Zwo salaho kha ri ne, nga tshilidzi tsha Mudzimu, ndi u kanda nayoni dzavho.(GS 21 Nisedzevho NM1 41)

U elekanya: Thalutshedzo ya vhafelalutendo vha ngaho Vho-Benedict i nthusa hani kha u tshila lutendo lwanga?
Ndi nga imela hani lutendo lwanga ndi ndothe kana vhathuni vhanwe?

Thabelo:

*Mbilu yanga i hulisa Muṅe washu
Muya wanga u diphina nga Mudzimu mutshidzi wanga.
Ngauri o vhona vhuhedana ha mulanda wawe.
Vhona, zwino ndi vho do pfi Wa-Mashudu nga mirafho yothe.
Ngauri Ramaandaothe o nyitela zwithu zwithu,
ane ene dzina lawe la vha likhethwa
Ane tshilidzi tshawe tshi kha mirafho
O sumbedza maanda nga tshanda tshawe;
u balanganya vha mbilu dza u di hudza
Vhavhusi u a vha wisa vhe kha khulunoni dzavho,
a hulisa vhahedana.
Vha ndala u a vha fusha nga zwivhuya;
vhapfumi u vha humisa vha si na tshithu.
U thusa mushumeli wawe Isiraele,
u ralo a tshi elelwa tshilidzi.
Vhunga o amba sa vhokhotsi ashu Abrahamu na vhana vhawe;
na kha murafho u daho.
(Luk. 1: 46-55 -The magnificat)*

Kha vha rabele Thabelo ya Novena

“Muya wanga ndi u kumedze zwandani zwau.”

(Psal 31: 6)

**Kereke, lifhasi, zwiṭoḁa ṭhanzi
I ambaho maipfi a elaho
a tshi bva tshisimani tsha malofha
a lufuno lwa nṭhesa”**

(Bernard Oliviera, Abbot of the Trappist Monks, 1997)